

SCLEROTIUM FRANJEPORIEZWAM (*POLYPORUS TUBERASTER*)

15 JAAR

Kees Roobeek

Loop 21, 1862 JG Bergen NH - c.f.roobeek@quicknet.nl

Roobeek, K. 2018. A 15 year-old sclerotium of *Polyporus tuberaster*. *Coolia* 61(2): 85–86.

In 2003, a big sclerotium of *Polyporus tuberaster* was found in the dune area. At the time, it was supposed to be at least 1 year old. It was planted in the garden of the author, and produced one or more fruitbodies every year. Last year (2017) it had its 15th anniversary.

Het mycelium van een Franjeporiezwam kan onder gunstige voedselrijke condities een knolvormig sclerotium produceren (Jahn, 1980), dat een flinke omvang kan bereiken en dan op een reuzenaardappel lijkt. In 2003 vond ik in de binnenduinrand een sclerotium van 2,5 kg, en dit pootte ik in onze achtertuin, in de hoop hierop nog een Franjeporiezwam te zien verschijnen (Roobeek, 2009). In augustus 2004 groeide er op het sclerotium een flinke Franjeporiezwam. En tot mijn verrassing verschenen er enkele jaren later nog steeds zwammen op deze knol. In 2013 vierde hij zijn 10-jarig jubileum in onze tuin en werd er een Natuurbericht aan gewijd. Nog was de reservevoedselvoorraad niet uitgeput: tot in de zomer van 2017 verschenen er jaarlijks Franjeporiezwammen. Aannemende dat het sclerotium in 2003 minstens 1 jaar oud moet zijn geweest, vierde de knol toen dus zijn 15de verjaardag.

Fenologie

In nagenoeg ieder jaar groeiden er in de meimaand vruchtlichamen op het sclerotium. Deze periode is in de kuststreek veelal droog en lijkt hiermee niet optimaal voor de kieming van de verspreide sporen. Verder werd in vier van de afgelopen jaren nog een tweede vlucht in juli-augustus waargenomen. In de loop der jaren heb ik ca. 25 vruchtlichamen geteld. Wel is duidelijk, dat de voedselvoorraad aan het afnemen is, gezien het formaat van de paddenstoelen. In de beginjaren werden soms zelfs twee vruchtlichamen tegelijk geproduceerd met een hoed-diameter van 10–15 cm. De afgelopen twee jaren waren het minifranjeporiezwammen met een hoedje

Figuur 1. 2016: de vruchtlichamen van *Polyporus tuberaster* worden steeds kleiner. (Foto: Kees Roobeek)

Figuur 2. *Sclerotium met hyfenstreng.* (Foto: Kees Roobeek)

van ca. 4–5 cm (Figuur 1). Tot en met vorig jaar groeiden de paddenstoelen steeds uit de top van het sclerotium, die zich enkele centimeters onder de oppervlakte bevond. Het sclerotium is in de afgelopen periode na fructificatie zes maal opgegraven en gewogen, en steeds schommelde het gewicht tussen 2300 en 2500 gram.

Anders in 2017

In de herfst van 2016 was door werkzaamheden in de tuin het grondniveau in de omgeving van de knol enkele centimeters gezakt, waardoor de top van het sclerotium niet meer met aarde was bedekt. Begin mei 2017 zag ik een knop van een mogelijk beginnend vruchtlichaam op ca. 10 cm naast de knol. Zoals wel eerder, waren de slakken er snel bij om verdere groei in de kiem te smoren. Gelukkig kreeg ik een herhaling van dit verschijnsel in juli en aangezien de slakken er al weer aan waren begonnen groef ik de hele boel maar weer eens op om te zien wat er precies aan de hand was. In Figuur 2 is te zien hoe er vanuit de onderkant van het sclerotium een forse bruine hyfenstreng naar de oppervlakte is gegroeid. Aan het oppervlak gekomen vormde zich aan de top hiervan de nieuwe Franjeporiezwam. Het materiaal woog nu samen nog net geen 2000 gram. De buitenzijde van de hyfenstreng leek qua uiterlijk op het sclerotium, en de binnenzijde bestond uit wit sponzig hyfenmateriaal, dat veel vocht bevatte. De streng brak helaas af, maar de resterende knol is weer teruggezet op zijn plekje en nu weer bedekt met aarde. Het blijft een wonderlijk verschijnsel, dat ogenschijnlijk dood begraven materiaal zo lang in staat blijkt te overleven. Een eventueel vervolg lijkt steeds onwaarschijnlijker, maar dit jaar mei houd ik de boel toch maar in de gaten.

Literatuur

- Jahn, H. 1980. Der Sklerotien-Porling, *Polyporus tuberaster* (Pers. ex Fr.) Fr. (*P. lentus* Berkeley). Westfälische Pilzbriefe XI (7): 125–144.
Roobeek, K. 2009. Franjeporiezwam. Coolia 52(1): 36–38.

